

Кизан сиринен сыдыры, албас килени мыта алтыны уураган атын аарбат. Билигин ардаа дойдулар май гылара-сигиллара, олохторо дунхаста ре, олтыра билиги олохтулар быдан кириби уйган мистетигар тийи эк юрү-билии улакан тулаах. Бу сайын Чураччытаабы Д.П.Корюм аатынан республикатаабы спорттивай интернал-окуота англискай мыта ууутала Т.Н.Дьячковака Россия делегациятын састаабыгар кизан Америкага баран стажировкалан калла. Татьяна Николаевна бу окуотала 1995 мытан уулинир. Туйтун категориялаах ууутал, СР уоросиритин туйгуна. "Ууутал-2000" ууутлаабы конкурс кыймылаабы, "Уоросунчулар бигиребиллээ" олохторотун анал биримикн калыамака, бигил республикатаабы конкурса СР Тас сыйлаан анымыларга министерствого олохтообут "Аймынылаах уятын ийи" диген анал биримикн мыта. 2001 сыйлаакса Великобритания Боринут куоратыгар стажировканы барбыта. РФ Уоросун министрството уонна АХШ госуларствотнай департамена мытар англискай

рийдилэр. Түмүгэр Калифорнияга улахан
дан дэйдүтүгү конференция буолла.
Манна атын куораттарга, шааттарга
үөрөнмүттэр бары түмүстүбүт. Ми-
Уган-Уда куорат ытыгастыккай гимна-
зиятын сыдыар Ирина Норбеева ди-
эн коллеганы кытта "Культурный ди-
алог" через коммуникацию" иҥири" дигэн те-
мага абаһа урук кыттым. Үөрөнөччү
латаргитин араас дэйдүтүтүн кэлбит үмү-
түттэр уонча Америка үөрөнөсчүлэр
буолулар. Онон олус эппистиктэс
этэ. Болоромтоһун тылы үөрэтигэ буол-
лаха, урук ис хылыснуугар уурабын.
Уолсайынан, методикага улахан болго-
то ууруллубата, сүрүн соруугун Америка
туһунан айдаһуу иҥэрин, кини грах-
данаарын хайдах илгери көрдөрү буол-
ла. Маны таһынан бары байыт нурул-
лут историятын, культураны көрдөрү
станданын кытыныбыт. Мин эрдэгэн
бэлэмнээн, албаһа онгуктаах, эколо-
гистаах буоламмын болоромто тартым.
Онон, түгүһүн туһанан, араас мындыр,
интересинэй үлэлэрин көрдөрүгү
көтүл биэрэн, албаһа кытып нуруут
маастарыгар А.Н.Томорьевага уонн

када дык кэргэн үрдүктүк тугуллар. Бай-
ларын диндоргозор-уоттарыгар улусан
Болгомото уруулар. Атын дойдугарга ту-
ох буола турара кинилэри улусанни
дэлгүлүп күүдүк. Телевизорго 160 канал
туохтары наар Америка эрз кэстөр. Аан
дойду суонунарын кэспир биир да Пе-
редака суоһу. Биһиги икки үй устата Рос-
сия суонунарын Интернет эрэ наһуе би-

ра Мар 13 саастах. Орулоор окуулаары
бойлору массыннан сыйдаллаар.
Америкада 14-15 саастарттан төрөлүт
олорсуулаах массын ытырып
күтүлүр. Ытырым тагарып куура
итэбэйлэр. Алыч инниэ сийлэн-
туран, тибелерин төнгөтөр, характерин
сыйып малычча адаллар.

остуулбалар кюпканаларын эйизик куттал сууналта дим санаагагына, ким эмикт з киреттегине збатар эмисиз нарылдак- хына баттыгакын сеп. Очнубо туга поли- цийскай массынната сууран калар. Очнот киши куттала суух сылдыгыгыгар улахан кимелер.

— Американецтар
сызыннара хайдабы? 05050

ра хайдагын:

— Мин сый-
дыр кэмиз мал-
ларым биір да-
арығын туруор-
бағылар. Билги
эбилит буларга
хайаан да
күндүлүк этибит.
Коллегаларым да
ондук ыага сый-
дымбыттар.
Магазыннарға
арығын, пивоны

Америкаба стажировкаба

тыл учууталарын российской-американской конкурстарын үс түгүллөзөк финалини. Быйыл бу конкурс национальнай кыйылымада булан Америка алта штаттарга сыдыан, Нью-Йорк, Атланта, Сан-Франциско курдук улэсэн курааттар историкларын, культураларын кытта билсэн кэлте. Бүгүн кини — бийиги хаһыанпыт малдына.

– Татьяна Николаевна, бу стажировка смала-соруга тугуй? Хайдах быһыннылаахтык барда?

— Стажировка английскай тил учуу-талларын таһимнарын үрдэтигэ, атын омул культуратыгар, сизигэр-туомугар тулуурдаах буолууну (толерантност), саялар, инники күөнгэ сылдыр хаачыстыбалары сайгынырыга сымланна. Бу программа АХШ норуоттар икки ардылааһынары үөрэхтээһингэ сэмбэттарын үбүлээһинини ытытылына. Мана Россия, Казахстан, Украина, Азербайджан, Армения, Грузия, Узбекистан конкурстарын кыймылаахтарда кыттыны ытылар. Семинар программата олус кичин ис хоһоонноох, нэдиэлэ биэс күнүгэр сарсыанда 9 чаастан кичээ 5 чааска дьори уураннибит. Эбикэс дьори араас лекциялар, компьютерга үлэлэр, эбизиттэн кичээ практикческэй дьарыктар, араас инжениэринэй дьону кыта көрсүтүүлэр, экскурсиялар буоллулар. Холобур, "Образование" дьик теманы барарбытыгар араас тигээх оокууларга сырыттынardyлар. Америка учууталларын кыта көрсүтүбүт, үөрээнэччилэри кыта "тегүрүк оотуу" тула оорон көпсэтибит. Американдьар олохторун-дьахаларын хайдах барынан көрдөрү уагылаахтар. Холобур, элэтинэ, саамай үчтэй үлээх оокуулары сэгэ Боростуой, орто таһимнаах оокуулары, оро колониятын кыта көрдөрдүлэр. Онтон "Политическая система" дьик темага государственной дьылэргэ сырытынardyлар. Сенат бэрэстэбинэлэрин, депутаттары кыта көрсүтүүлэри тэ-

убайбытыгар Н.Р.Дымковскайга махтал-
бын биллэрбим.

— Америкнецтар тутта-халта, танна сүлдүмүлөрө, сыһыаннара хайдабы?

— Уулуссар ыраастаро тута ыраа-
ха ырааһыллар. Американецтар дик-
тиһигэр талсача көппөттөр, атактары
уларыттыбатар. Килиһиһаа кирийбэт
эрэри, этикет быһыстыһаа кун айы су-
уһаллар, уларытталлар. Танаскаһаа
практикчыдар, нээр холох, дүүн
таһаһы таллаллар, шортк, футболка
көтөлөр. Тарбахтарыгар барыларыгар
кэриэте биһилектээхтэр, атактарыгар
кытта кэти сылдаллара баһаан килиһи
соруһар. Килиһиһаа үөһэ сылдырын
кэлиэтиһи көрдүүбүт. Утары көрсө түстэ-
хыйаан да дороболоһоллор, “Дыһа-
хадардык”. “Бүгүһү күн эйэхэ
уһуһуйдиг аасты” дигэн ээрдэһэллэр.
Өссө биһи саамай тутуһар ырааһыла-
ра — уочараты тутуһуу. Уочарат бээр си-
риһигэр ким бүтүһүһүн ыйыһааха эрэ ту-
ран иһэллэр. “Мин мөһө түрбүтүм”
Килиһиһаа уочараттааһыта” дигэн тыл-
лары өйдөөбөттөр. Ханна да буоллу-
бой-бөйүлэриһигэр мистэрэ аһара дис-
танцияны тутуһаллар, ону “личное соб-
ственное пространство” дигэн айттыһаа-
ла.

Американаецтар патристический и инстинктэ ханна бабарар холобур булууп сөп. Дойдуларын былзада ханни бабарар дьиз үрдүгэр ыйанан турар. Символикаларынан кизин тутталлар. "Мин американаец буоларбынан кизин туттабын", "Америка — аан дойдуга саамый үчүгэй дойдуга" дьиз суруктары үүс сиргэ көрөбүн. Сокуола хас бирдии күөс дойдуга аңабаартан сааланар. Америка историги таһа да кылгас буоллар, хас бирдии личност, түгэн барыта умнуллубат. Кинилэр религияга сыйланынара эмиз оёбүмэр. Утүмэн үгүс таңара дьиз-диз, собордор бааллар. Билигини хаста да таңара дьизлэригэр ыгыран өссөбүлүгэр билиһиннэриилэр. Америка

листит. Бийнхэс гэрдерелхүн күрдүк арас елсруулзах, хааннах бовижаг, зротиический кинэлэр олох суохтар, ол онугар оболорго анализ арас үчүгэй интеллектуальной ооньнуулар, исторической кинэлэр элбэхтик көстөллөр. Спортан укун бейсбол көстөр.

— Үөрэхтээшн хайдаггүй?

— Америкада үерэктээтин күөккө сайдыбыт. Улахан кылаастарга, билигин этпэх, профиньный үерэктээтин системте кирибт. Араас хайысхалаах кылаастар бааллар. Университеттэа кириргэ энал кирири экзамеи диэни туттарбаллар, ол онугуар аттестат ыларга туттарар А, В, С таһымнаах тестированиелар түмүктөрүнэн кирирэлэр. Сөбөсөдөүөү улахан орулу ылар эбит. Улахан кылаастар нэдиэлэттээм норуутскаларга билиги олуорбулуттан быдан кыалын, ол онугуар урдук үерэктэ үөсүнэр, туттарар предметирири диниргэтин үерэктээтин сөбүлэтэтин. Билиги курдук дэлгэрт сайдылаах олуи илэ саабабаллар, бэйэтин хайысхатын күөккө билиһиниэбэ бэлэмниилээ.

– Хайдах усугубуяға олоро
сырыттыңыт?

— Билгити Вашингтон-га да, Колумбия-га да толору комфортабельнай гостиницадараг иккили буолан иккили хостоох нүөмэрдэргэ түбэ сырыттыбыт. Онно икки туттар мала-сала барыта бар. Арай "Ванныы иккиз буолан туһанаргытыгар тийгээт" диян бырасты тыннарбытара. Олорор усулуубуйа наһаа үчүгэй, зан да аспахын, барыта автоматика. Програмаи чэрингизин сорох күн ыалларга сырытыннарбытара. Мин Лиза уонна Эрик Скотт диян дьонну кытта билсикбитим. Лиза — алын кылаастар учууталгара, Эрик шина онгор заводка үлэлиир. Үс этэстээх дыксызактар, икки ороһооктор. Уоллара Джеймс 16 саастан, 194 см үрдүктээх уонна 100 кг ыһааһындыаа сүлөөдөр. Кыыста

21 саастарыттан ары биаралар эбит, ол
арары кытаанахтык паспору ирдин-
лэр. Сылдырбыт тухары бир да холу-
лук, итири кыһыны көрбөүбүт. Телеви-
зорга, общественнай сирдэргэ пиво ре-
кламатта көнүлүлэмиз эбит. Табаа-
сылыан олус кытаанак. Бил да общес-
твеннай мизистэргэ табак тардары
көнүлүлбөтүр эбит, Авианортарга анал

– Үөрэхтээнийгээ компьютер-

— Бу зигэ нэгжэ куурсэ сайдыбит. Осукулалар компьютерын хаачылыг-ылаа севүмэр. Эннөөсөр дүгээр үлгэр-ин толорон баран уушгаа эдэрдыглар-ыгын кабылаллар. Үгүс сиргэ "Саобод-ной дүстүл в Интернет" дүн суурст-бааллар. Билгя үгэспитинэн компю-тердыр кэрдүүбүт, онгүабыт сипингэ-хабыон розгалалар эрэ буолаллар. Кэ-лэн олоро түнүлээр да, ниялэртиттэ-эбэтэр суумкаларын ыракый комп-пьютердын таһаарлалар унна сибзэ-спитилсэн бараллар.

– Бэрээдэх хайдаггүй? Бүрүү
онгорууну утары хайдах үлэлэлэл-
лэлий?

– Американигтар соогууна нэлээд уба-
астымаллар уонна түтүлэллэр. Тэгэ да хэ-
бирдим илэт түс-түтүкүн соогуунаа-
буоллар, бэри бири кили күрдүк түтүс-
түкүн бараллар эбит. Билиги сылдысы-
Согууру Каролинабыллар улуссаа ба-
рээдэли көрөр үтүс полицейской суо-
арай хас светофор ахсын видеокамерал-
лар ийинэн тураллар. 100-200 миэстэ-
була-буола кылгас сокус кыллал лар.

турарын көрсөткөн. Ошон нускаа интe-
риэтинсидик мэтэллэр эбит дмн санаа-
тым.

— Ининки булааннарың?
— Бу семинартан ыбыт билибин керүүбүн олохо килээрбит киби дээн бадалаахпын. Үөртэтр окулорум оску- ланы бүтүрэлэргимэр, саатар, наадан- рын быһаарсар, омук дьонун кытта тангыз аатылар дьон буолааларын сити- спит киби дии саныыбын. Билалын ми- анал программа выгускига буоллум. Үчүгэйдэ дээн американецтар бэйэлэрин выгускиктарыгар утахан болгомтоло- ру уураалар эбит. Ол курдук, кирилэргэ- рэр андан траннары соһһөтөллөр . Ол- эбэтэр эн ытар курсукун, семинары- толору үбүлүктэрини сөл. Эбэтэр утахан- дын Америкага тасымаларын арыаллы- ахкын сит. Бөһүкэ эмиэ онук быраа- бариллар. Олохтообут симбэстэрибиз бы- спэксэ салгыи сайынналар, үөрсөнөнчү- лэрбөр, үтөлүкк оскулабар, институт- лар көмөлөхө буолларбын дээн бадала- ахпын уонна ол туолуутугар бари- кууспуон кыһаллаам. Түмүккэ бири- идэлэстэрибиз атын смуктар ытар про- граммаларыгар, траннарыгар кытта- аһиң дээн ыһысман эгэ.

Оксана ЖИРКОВА кэлсэттэ

Хяартискаларга: 1. Т.Н.Дячкова
анга АХШ Россияга посол гойо
Александр Вилборн Спасс-Хуаска офи
цальной прием кэмизгэр конкурс кэм
аабын сертификатын туттарар.

6. AMERICA'S FOREIGN POLICY

СҮРҮЛЛҮБҮКНЭ ЭРГИЛЛЭН

КУТТАЛА СУОХ
СЫЛДЫАРБЫТЫН КҮҮТЭБИТ

Хайялпетыгтар соторутааһыта "Ыт – кини доһоро дуу, куттала дуу?" дикэн төбөлөөх ыстагыта тахсыгытар ыттары барзодоктоһиниңга хамсааһын сагаланаһын эрэр эбит дикэн үөрдүм. Асылыт нэдиэлэбэ сүүрэр строкаһын байдия сылдыар ыттары суох оторуу даһала сагаланаһын туһунан билгирин таһсан эмиз уоскуйа быһыһыйдым. Мин сизимин киһи кыра кыласка иһиһи смензэбэ үөрөнөр. Күн айыы килэст кэлсиэр сонунна ханна ыттар сылдыһыһын, ханан эргийиһин, төһө өр хайы-быгытарын, үрбүтүһүн туһунан буолар. Үстээх сылдыңан мөккө иһтигэрэн туох да наһаа куттанар. Мин даһачы иһтэр килтирбэт кыһлларым. Устсай дьыһабы олорор буолаһыт ыстаһыада суруллар иһдэни күн айыы көрөсбүт. Күһа, хараһада өссө куттанар.

Ыттары суух өнгөрүү буолан ээр. Ол эрэри мин биригэн кутанабын: ытлы эмигэр итинчэ биллэркиллибитин кэнэ ытарын күрөтөн баайаллара биллэр. Оттон дыһал бутуут, хаһан багарар буоларын күдүк, эппигинэс сүтү. Ыттарбыт эмиэ бэйдиэ барыхалара. Онон ыттары суух өнгөрүүнү бимэ кэмгэ ытыһан эрэ буолбак-
ка, сылы эргичи ытталара буоллар дигэни кэрдэбүчүн. Кыһынан багас дээт-
ааһыны кууска киллэрдиэх наада. Ыткыны, дыгэ, сэрэтинтэ суух ыттыаха баа-
а. Оччого дыһан да эппигинэстэр үрдүө этэ. Ыт, кырдык, уууссага сийдэнэ су-
ууһан да хаһааһынаах буолуутаах.

Кишини ыт ытырбыт, ол оёсуну ытыра сыспыт дьун кэлэспиннор тохтооспуннор
оёобут салыспынньабыт устун туох да куттала суох хаамсар коммит килиэ дьун ары-
ытабыт.

С. СЛЕПЦОВА, пенсионерка. Чуралчы сэл.

Осгуола олохо: бэһис чмэппэр

"КУСТУК" ЛААБЫР ҮЛЭХИТТЭРИГЭР МАХТАНАБЫТ

Бүгдэл бэс үйиэн 22 күнүгэр сарсы бурдаах кэмгэ Уейһэз Дыагыг улуутун Салаан утуугар барбыта. Солунчута бөрдит рыйыһаларыгар тахсан быһаниимтылаах тэһэртээһиһтара. Бу айдьтыгылаах хал кэбинниилээх оттору илдэ барбыта. Наһа, мөллөр-саллар, төнгастер-саптар дыммыта. Ас-үөл эмкэ ууга тикмидэ. Сханың эмскээбээһинтээр.

Суурдаах нэвчилээг улуус киинтээ буулан издрэнгээ түбэслэлт дэонто жүүмүзэй. Хата, Россия Ыксалаах бшлтерстайын вертолета кизлэн 30 оруну уоскайга илдйибита. Онон "Кустук" республикай кииннэ нэчлэлтийн А.И.Прокхин үрэх министр Ф.В.Габыева карстотекан, утуйлан малын-салын көмөлшүүх буулан зренарбита. Ити киз Чуралгы Мындаадыгтар баар "Кустук" лаардыггар айланнаагылт. Лажы маулауу эбит. Билгитини олус истрингк кар

Манна кэлээт, тута медицинскэй
Манаа баабыраат. Манааха, П. П. Рок

Лаазырга өөр сынналганым уонна экологической инициативы, үөрэхтээгини сүрдөх табатык алтыннынан үлэһиллэр эбит. Күн аайы сүрдөх итэҕэһилэр Анастасия Павлова, Сардана Лыгина, Анна Осипова, Антонина Аржакова, спорт инструктора Альберт Михайлов дьаһал эгизгитин ыыталар. Ол курдук, Анна өрөс устул устубуллутун, уңуор сатыы өлөмдүү барбыллыгын, араас спорттивной күрэхтэһиилэри, конкурстары ханан да үүнүөхтү сүөбэ.

Ошолор стрессиз тахсаларыгар ычнат социальнай-психологический кыинин психолога Л.Г.Винокурова көмөккөстө. Социалдан бычкын тукары ошолорбутун лаазы нанылыгына А.И.Прокопьева катээн көрдө. Кини дыйнганч педагог, истинг, уйгарас киби буолан ошолор сага устурууларга адаптациялаларыгар ошолорбутун кыма-тыгас бичирээ.

барагын хэмгийгээр өлөөгүй "Кустук" лаазыг үлэнгитэ-
рингэр Улаан Дундны ороолон, төрөлүүтэрин, олохтоокторын
аатарыгтэн борьд мөхтөлбэтын мөрддэг. Үлэнгитгэр үрдүк
ситиһилэри, тус олоххугтар дьолу-соргуну багарагит.

В.П. РОЖИЦА
С.

Орто бсқуалдтын :

Литературнай мүннүк

Иннокентий ДАВЫДОВ

КЫАЙЫ КҮНЭ

Бүгүн Улуу Кыайы—үрдүк өрөгөй,
Суутунан мөлүйүөн дьон долгуйар,
Дууна ылыыр, сүрөх зымэнийэр
Аһылаах, харах уулаах үөрүү күнэ!

Кыа хаан үктэллээх

фашист үөрдэрин
Өргөскө үөлбүт, буор сирайдэбит,
Хаарыан эдэр сааһын

толук уурбут буйуунга—
Саха ыңчатыгар Албан Аат!

Ороспуйдуу саба түспүт Гитлер,
Улахансык, үөн генерал Ямада
Кини төрдүн иңнэрэр санааларыгар
Уот оксуну оңорбуттарга Уруй!

Өстөөхтөрүн үлтүрүтэн кизэр үүрбүт
Саха сирин

хордоут мохсоболлоругар—
Кыһыл Армия

хорсун буйуттарыгар,
Кыайыны ажалыттарга Айхал!

Айым аймаһын араңаңчылаабыт,
Ийэ дойдубарын

күннэринэн көмүскэбит
Сэрин кыттылаахтара

ньургун дьоммут
Үйэлэр тухары умнуллубаккыт! Уруй!

Кыргыз хонууларыттан

тыннаах ордон
Килбизинээк кыайы көтөлөнөн
Хара дыйы хампарыптытарга,
Хайбаллаах суолу талыттарга

Айхал!

Күн анныгар дьол олобун оңорсон
Төрөөбүт түөлбө,

саха омук саргытын
Тулкадыбат туйулгатын

түстэбиттэргэ—
Бүгүнгү ытык кырдыабаатарга

Махта!

ОЛ ДЫЛ...

Утун кыһыны туораан
Өрүһүмүт үөрүүбүт уһаабата—
Сатылаата уот кураан,
Сөдүөр сайын салалына.

Аңа олпут алааска
Быган иһэн кэжинэ,
Бастарылаах өтөхкө да
Тараһай төбөлүү мэлийдэ.

Үрүт халлаан өрөбүтүгэр
Быкаа былыт систыбата,
Диринг сураһын үөскээнэр
Сир-буор хайыга хатта.

Издээнээк дыл түбүсүгэ,
Сүөгүнү-аһы иитэргэ
Салаа оту булар үстүгүрдэ,
Санза-оноо багтаата.

Аны онно мэргэстипэн
Алдархайдаах сэрии турда,
Эрэйгэ-сорго эбии тэбэн
Эстим-бысты адырайда.

Эдэр, эмэн дьоммутун
Эбүрийдэ ити сэрии,
Харааста хаалыбыт,
туох тохтогуоһун—

Харахтан эр-биир сүтэрти.

Бүлпэт эбит манан мунмут.
Хаалыттары кум-хам тулут
Ыйааһынан куһулуу
Ыраах хоту көһөрүү...

Ол күлүн миинин көрүстэ
Дылжа хаан хаһыс тоһура—
Кыһыл кумах хочо,
Дьаарбан аргыйар бирэргэ...
Дойдуга олобум

кэргэ туул буолбута...

БУЛУОМ, АБАЛЫАМ
ЭТЭ!

Арай кыһын хаар суох буоллун,
Саңа түспүт сыа хаарыт,
Хаартан тайэр күн чабылын
Суохтаан көрдүү барыам этэ
Сир хайа да уфугар,
Булуом, абалыам этэ
Кырылаах кыһыммын, дьыбары,
Дүкээбилбин, Чолбонмун.

Арай сайын суох буоллун,
Сибээкилэр,

суугунуур хампа чарангын,
Күлүм сылаас сарылын
Суохтаан көрдүү барыам этэ
Сир хайа да уфугар,
Булуом, абалыам этэ
Өнгүрүк куйаасын, чээл күөмүтүн,
Этигнээх ардабы, кустугу.

Суохтуубун сыл бары кэмин—
Кыһыны, сааһы, сайыны, күһүнү,
Саасык чыһаах кэлиитин,
мутукча, сибирдэх тыллытын,
Самзан сайын силигилли ситиитин,
Көмнөх үңкүүлээх

хаһытһаах күһүнү,
Кыһытһы кыһданнаах тынныны!

КЫРДЫАҢ ЭРЭР
ДОБОТТОРУМ

Кэтэпкээк кэтэ тураллар,
Кэтэпкээк барбаакталар,
Күтүр, аһар дьоннорум—
Кырдыаҥ эрэр доботторум.

Иллээхтик олоһу кэминэрин
Иһирээхтик аһыһаллар,
Онно туох баар үчүгэин
Олорчутун санаһаллар.

Үтүө, истиг ийиһилэрин
Үтүөрүтүк үлэстэллэр.

Ылбычара эдэрдерин
Ыһыктыбат көрүнгүзүтэр.

Кэлсээнэрэ бу дэлэини,
Сэлээнэрэ сиздэрэини,
Кам да баһаам быланнарын
Кэрэхсиртэн ордубаккын.

Быһаайыктан даһаны
Быһыгыры кыһаллар,
Дуона суохтан даһаны
Дуоһуһаахты үөрөллэр.

Айылбаһа, сайылыкка
Аптаахтык дьиз табылла
Оболоругар түһэнэр
Оһоньон барыах саһаһаллар.

Олус түспөн көстөөхтүүлэр
Ол түһүгү кинилэр,
Үлэһинээхтэри барыһаһтар
Үйэлэрэ уһаһтар!

Дьэ, итинник көрсүһөн
Дьэбэлэһэн, көрүһөн,
Күрүн-хааран сэлэһэн,
Күө-дээ буолан күлүмүрдэһэн,
Күн олобун ырыһаһан,
Көбүһүһэ ыһаһаһан,
Сылаһаһаһаһаһаһан,
Сылаһаһаһаһаһаһан,
Улаханьк уоскуһан,
Улууһаһаһаһаһаһан,
Араһаһаһаһаһаһан,
Арыһаһаһаһаһаһан.

Олохтоох бэйэни салайыныны

Үөрэх-иитин

СҮҮСТЭН КЫҢА
АХСААНААХ НЭҢИЛЭК
БЭЙЭНИ САЛАЙЫНЫТЫН
ТУТУЛУН БАРЫЛЛАҢА

1 БАРЫЛ

— Нэһилиэк сходынан (мунһаһынан) нэһилиэк статуһун ылар, муниципальнай тэрил-
лини тэрийини туһунан быһаары ылылар (11 ыст., 1 ч., 9 п.). Нэһилиэккэ бэрэстэби-
тэлиһэй орган тэриллибэт, кини боломуочуһатын нэһилиэк мунһаһа (сход) толорор (35
ыст., 3 ч.).

— Нэһилиэк баһылыга муниципальнай быһаарынан талыллар уонна олохтоох дьаһал-
таны салайар (36 ыст., 3 ч.), итин тэҥэ нэһилиэк мунһаһын үлэһэтэр (25 ыст., 5 ч.).

— Нэһилиэккэ хонтуруоллуур орган тэриллэр, кини салайааччыта нэһилиэк мун-
һаһынан анаар.

2 БАРЫЛ

— Нэһилиэк граждaннарын түмүүтүгэр (сходка) атын нэһилиэк састаабыгар киһэр
туһунан быһаары уонна нэһилиэк статуһуттан аһаастаны туһунан быһаары ылылар
(11 ыст., 1 ч., 9 п.). Нэһилиэһэ атын киһибит нэһилиэһэтин олохтоох органнарын та-
лыга быһаччы кыттыны ылар.

3 БАРЫЛ

— Нэһилиэк граждaннарын түмүүтүгэр (сходка) атын нэһилиэк састаабыгар киһэр
туһунан быһаары уонна нэһилиэк статуһуттан аһаастаны туһунан быһаары ылылар
(11 ыст., 1 ч., 9 п.). Нэһилиэк мунһаһынан эбэтэр конференциянан территориальнай об-
щественнай самоуправлениени (салгы ТОО) тэрийэр. ТОО Устаапка олобуран, юриди-
ческой сирэй быраабын ылар (27 ыст.).

4 БАРЫЛ

— Граждaннар сходынан атын нэһилиэк састаабыгар киһэртэн аһаастаны уонна
нэһилиэк статуһуттан аһаастаны туһунан быһаары ылылар (11 ыст., 1 ч., 9 п.). Ол
эбэтэр нэһилиэк муниципальнай оройуон састаабыгар киһэр, онтон территорията
нэһилиэктер икки ардыларынааһыга сыһар (2 ыст., 1 ч., 4, 8 абзацтара).

— Нэһилиэк мунһаһынан эбэтэр конференциянан ТОО тэрийэр. ТОО Устаапка
олобуран, юридической сирэй быраабын ылар (27 ыст.).

2004 сыл тердус кварталыгар "Саха Республикатыгар олохтоох бэйэни салайыны
туһунан" сокуон саңа редакцияланан тахсыахтаах. Онон сибээстэн, үөһэ бэриллибит ба-
рылларга уларытылар уонна эбиилэр киһирээхтэрин сол. Нэһилиэктер нэһилиэһналарын
аһаастанын наарданан, салгы бачээттэниэхтэрэ.

Улуус дьаһалтатын юриһа Е.И.Попов бэлэмнээтэ.

"НОВГОРОДОВСКАЯ ААҢЫЛАР" — БЫЙЫЛ

Билии баар бараммат бэбэй. Сахалартан бастагы тыл үөрэхтээһэ, учуонай, маастабыл суругу-би-
чиги төрүттээчи С.А.Новгородов күлүмнэн ааспыт кылас олоһор төрөөбүт норуота сайдарын
туһугар оңорбут үтүөтэ-өһөтө үйэлэргэ сүтүө, умнулуу суохтаах. Алтынны 20 күнүгэр С.А.Новго-
родов аатынан Чурапчы орто оскуолатыгар үгэскэ кубулуйбут "Новгородовская ааһылар" научнай-
практической конференция тэрээһинээхтик буолан ааста. Конференцияны аһы үөрүүлээх быһы-
га-майгыга барда. Оболор бары дьолуһунук туттан, бончумуран, долгуйан оскуола кизрээбит акто-
вай саалзатыгар мунуһулар. Директоры үөрэх чааһыгар солбуйааччы, СР үөрэһиритин туйгуна
Д.У.Неустроева конференция суолтатын, сылын-соругун билиһиннэрэн туран, кыттар оболорго, ки-
нилер салайааччыларыгар ситиһини баһарда.

Салгы үлэ секцияларынан ытылына. Барыта тобус секцияга 59 оро даһылаат аахта.
Дьүүлүүр субэ оболор үлэлэрин тема таһе актуальнайын, солугун көрөн, үлэ ис хоһоонун таһе
сөпкө арыһыттарын учуоттаан, 10 баһаах системанан сыналаата. Маһайгы миэстэлэри матема-
тика секциятыгар IX математической кылаас үөрэнээччитэ Толя Гоголев "Фан-шуй в числах" (сал.
Е.С.Парфенова), физикага VII "Г" кылаас үөрэнээччитэ Костя Макаров "Физика и живопись" (сал.
С.И.Макарова), нууча тылыгар уонна литературатыгар X гуманитарнай кылаас үөрэнээччитэ Аня
Вирдылина "Анализ лирического произведения" (сал. Н.Г.Григорьева), естественнай наукаларга VIII
"Е" кылаас үөрэнээччитэ Коля Павлов "Аһылыкты састаабын ырытан көрдөхө" (сал. М.Д.Колесо-
ва), омук тылларыгар VI "Г" кылаас үөрэнээччитэ Гая Григорьева "Гарри Поттер — мировой бес-
селлер" (сал. О.П.Сухаринова), саха тылын уонна литературатын секциятыгар XI математической
кылаас үөрэнээччитэ Шура Кондратьева "Эһэй поэзиятыгар фольклор сабыдыала" (сал. Т.М.Пес-
терева), историяга XI гуманитарнай-педагогической кылаас үөрэнээччитэ Вася Андреев "Погре-
бальный обряд якутов" (сал. Т.В.Илларинова), физическай культурага XI гуманитарнай-педагогиче-
ской кылаас үөрэнээччитэ Оля Макарова "Экология нашего организма" (сал. М.Р.Лебедева) ы-
лылар.

Билиги кыайылаахтары, кинилэри салайыт учуотталлары эбэрдалиһибит уонна эдэр чинчийэч-
чилэргэ наука кизгэ-эйгэтигэр саһалаһыннарыгар ситиһиллэри баһарабыт.

Света ПОПОВА,

Чурапчы орто оскуолатын

"Тускул" түмсүүтүн корреспондента.

"Ыччат уонна наука" конференция үлэстэ

Алтынны 14 күнүгэр улуустаагы гимназия базатыгар "Ыччат уонна наука" дьиз фестиваль буо-
лан ааста. Бу дьаһалы ытыга көрүлээччилэринэн СР Наһукаларын ыччат академиятын Чурапчы-
таагы филиала уонна СР Наһука уонна профессиональной үөрэхтээһингэ министерствотын
иһинэн улаһир республика эдэр учуонайдарын уонна специалистовын координационной сибээтэ
буоллулар. Оттон фестивалы быһаччы улуустаагы үөрэх управлениетин инновационнай отдела уон-
на гимназия педколлектива тэрийэн ытылар. Улуус оскуолаһарын үөрэнээччилэрин научнай-чи-
чийэр үлэлэрин тэрийэр уонна сайыннаар ыһылаһы булар сыллаах-соруктаах фестивалыга ба-
рыта 15 оскуола уонна 30-тан таһа учуотал кыттыны ылылар. Үөрэх управлениетин инновацион-
най технологияларын кинин медиатекаһын бэрэстэбитэллэрин кытта көрсүтүүлэр, ааспыт науч-
най-практической конференциялар кыайылаахтарын маастар-кылаастара тэриллэн ытылыны-
лар. Педагогической наука кандидата М.А.Манасытова иһлээн-саһалаан ыһыт маастар-кы-
лааһыгар Алаһар орто оскуолатыттан Ариэн Сивцев (XI кыл.), Айта Протодакконова (IX кыл.), гим-
назияттан Вана Сивцев, Саргы Гуляева (иккиэн XI кыл.) уонна Оля Яковлева (X кыл.) бэйэлэрин да-
кылааттарынан кыттыны ылылар.

Фестиваль 100-тэн таһа кыттааччыттан 87-тэ научнай-чинчийэр, айар уонна инновационнай
быраймактар дьаарбаһкаларыгар кыттынылар. Манна кинилэр научнай-методической субэлэри,
көмөлөрү ылылар. Оболор үлэлэрин СР Эдэр учуонайдарын уонна специалистовын координацион-
най сибээтин чилиһинэрэ көрдүлэр. Дьаарбаһка кэниһтэн исторической, физико-технической, фи-
лологической, математической, естественнай хайыскаларынан секцияларга араһан идээ туһаай-
ы бэсидэллэрэ ытылынылар. Дьоскуһайтан таһа сылдьар СГУ факультеттарын, институттарын
бэрэстэбитэллэрэ научнай үлэ, бэйэлэрин факультеттарын, институттарын, биһр кэһим экзамен,
студеннар үөрэтэр предметтарын тустарынан олус элбэһи, туһалааһы кэлсэтилар. Оттон баһалаах
дьонго тус консультациялары биһрдилэр. Фестивалыга кыттыны ыһыт учуонайдар өссө гимна-
зия, Мугудай, Хатылы, Диринг орто оскуолаһарын эдэр учуотталларын кытта көрсүтүүтэ сырыттылар.
Бу көрсүтүү түмүгэр аны аһынны ыйга республика эдэр учуотталларын уонна специалистовын се-
минардарын ыһарга дьиз бөдүөстүлэр. Фестивалы "Брейн-ринг" дьиз интеллектуальной оһоньуу
түмүктээтэ. Бу оһоньууга гимназия, Чурапчы, Хатылы, Диринг орто оскуолаһарын хамаандалара кыт-
тыны ылылар. Түмүгэр гимназия үөрэнээччилэрэ үс биһирээх миэстэлэри ылан үөрүүбүт
үрдээтэ.

Билиги маньык наука эйгэтигэр үлэһин сылдьар, саңа ылсан үлэһэн эрэр үөрэнээччилэргэ,
учуотталларга олус көмөлөөх дьаһаллар инникитин даһаны ытыллалларыгар баһарабыт.

Яна МАТВЕЕВА, Саша ЕГОРОВА,
гимназия XI кыл. үөрэнээччилэрэ.

Кэрмэстэбил

ДОҔОРБУТ СЫРДЫК КЭРИЭНИГЭР

Убаастыыр-таптыр доҕорбут, табаарыспыт Сергей Лаврентьевич ТУРАНТАЕВ биһиги кэккэбиттэн соһучу ыарахан ырыттан олон туорабыта бүгүн, алтынны 26 күнүгэр, биһир сылын туюлла.

Сергей Лаврентьевич олоҕо, үөрэхтэ, үлүсү эдэр сааһыттан наһаа тардыһылааба, дыону кытары тапсан, кинилэри түмэн үлэлэтэр дьоруура комсомол кэккэтигэр киирибэтигэр

биллэр буолан барбыта.

Ахыс кылааһы Чурапчытаагы С. А. Новгородов аатынан интернат-оскуолаҕа бүтэрбитэ. Ол кэмнэргэ спордунан утумнаахтык дьарыктаммыта. Кылас дистанцияларга суурууга, хайыһарга, тустууга, спортнай ориентированиеҕа Чурапчы оройуонун чемпионнарынан буола сылдьыбыта. Спортивнай ориентированиеҕа Дальнай Востокка призёр эта, бу көрүгүгэ Россия сүүмэрдэммит хамаандатын чилиэнэ буолбута. Ити кэмнэргэ суоллар, тракторист идэлэрин баһылаан интернат-оскуолаҕа үлэли сылдьан орто оскуолаҕа бүтэрбитэ. Советскай Армияҕа сулууспалаан ытык иэһин 1967–1969 сс. толорон кэлэн баран Иркутскайга кэтэктэн үөрэнэн суол тутуутун маастарын идэтин ылбыта.

“Сельхозхимияҕа” механизированнай колонна начальнигынан үлэлээн Туолума үрүсү уонна Амма ууһуор дүлүсүлээх сирдэри ыраастаан ходоһа сирин таһаарыыга күргүмүнээх үлэни салайбыта.

Сергей Лаврентьевич хорсун санааны ылан, Чурапчы улуутугар эрэ буолбакка, Саха сирин үрдүнэн биһир бастаһынан бааһынай хаһаайыстыбатын тэринэн үлэлэбэтэ. Иннэ-кэннэ биллибэт, киириллээх-тахсылаах ула-

рыта тутуу сылларыгар үрдүк таһаарылаахтык үлэлээн бар дьонугар үтүө холобур буолбута. Бааһынай хаһаайыстыбатын үлэтин-хамнаһын, ситиһилэрин билсэ киниэхэ Россия Правительствотын баһылыга Егор Гайдар, Россия фермердэрин салайааччыта Башмачников, Саха сирин Президентэ Михаил Николаев ыалдыттаабытара.

Бу ситиһиллэргэ кэргэнэ Татьяна Павловна күс-көмө буолбута. Кинилэр 1972 сыллаахха ыал буолбуттара. 3 оҕолорон, 3 сиэннэни ийэ-аба, эбээ-эйээ буолар дьолун билбиттэрэ.

Сергей Лаврентьевич кэнники сылларга улуус киинигэр тутуулар таас баһыһа сана корпугулар бэйэтин баҕа өттүнэн үлэлэбэтэ. Маннай объекты тутуу матырыйалларынан хааччыйыа, онтон прорабынан үлэлэбэтэ. Мындыр, булугас өйдөөх, техникаҕа састаҕас буолан үлүсү-хамнаска сатабыллаах дьаһала, үлэһиттэргэ үтүө сыһыана бу улахан тутуу ытыгыга сүткэн күс-көмө буолбутун биһиги үчүтэйдик билэбит, сыаналымыт. Сүүтүнэн ахсааннаах араас омук үлэһиттэрин үлэлиир усул-убуһаларын тэрийиһэ, олоһор сиринэн, аһынан-үөлүнэн хааччыйыа түүнэри-күнүстэри элбэхтик сүүрбүтэ-көппүтэ. Оннооҕор үлэһиттэр визовой, паспортнай режими

тутуһалларыгар олохтоох ис дьаһала отделыгар сылдьан кэмнэргэ быһаарсара.

Баһыһа тутуулар наада буолар техникалары, саппаас чаастары, уматыгы харгытааһына суох хааччыйыа сарсыарда эрдэттэн килэс хойукка дьэри түбүгүрбүтэ. Үлэ кэмнэргэ үөскээн тахсар араас боллуроустары кэмнэргэ угуллуһаа быһааран иһэр үтүө дьоруудаах эта. Кини көмөтүнэн, салайсытынан улуусту-тутар таас баһыһа бастаһы уочарата кэмнэргэ үлүсү киллэриллибитэ. Сергей Лаврентьевич баҕарбыт баҕата туолуугулар аһыйах ыйынан тийбэтэҕэ наһаа хомотолоох.

Сергейбит, эрдэ олохтон барарын билбитим, ити күтүн дьэтигин капиталнайдык өрөмүөннээн кини сылытар ситимгэ холботон кэргэнигэр, оҕолоругар, сиэннэригэр хаалларан барда. Биһиги, хаалбыттар, күндү киһибит аны аттыбытыгар суоһуттан хомойобут, ыар санаа аһан-арбаан биэрбэт. Субалиир-амалыыр үтүө сыһыаным, куруук күлэ-үөрэ сылдьар бэйэтин суохтуубут. Үтүө доҕорбут, табаарыспыт, күндү киһибит Турантаев Сергей Лаврентьевич сырдык мөссүөнэ биһиги сүрэхпитигэр мэлдьи тыыннаах буолуоҕа.

Табаарыстара, биһиргэ үлэлэбэт коллегалара.

Муниципальное образование
“Чурапчинский улус (район)”
РАСПОРЯЖЕНИЕ

№ 396 от 21 октября 2004 года

О ПРОВЕДЕНИИ ДНЯ РАБОТНИКА
СЕЛЬСКОГО ХОЗЯЙСТВА В УЛУСЕ

В рамках проводимого общероссийского Дня работника сельского хозяйства:

1. Провести 12 ноября с. г. в с. Чурапча улусное мероприятие, посвященное Дню работника сельского хозяйства.

2. Создать улусную организационную комиссию в составе:
Ядрихинский В. М. — зам. начальника управления экономического развития;

Ноговицын А. Т. — ген. директор СХПК “Чурапча”, член;
Григорьев А. Г. — председатель правления ПО “Марыкчан”, член;
Старостин П. И. — начальник ветуправления, член;
Оконешников Н. В., директор ОАО МТС “Чурапча”, член;
Пермяков В. Т. — начальник управления статистики;
Барашков Г. К. — директор филиала ГУП НК “Сахабулт”, член;
Ершов В. В. — директор филиала ГУП “Туймада-лизинг”, член;
Сидоров Е. С. — начальник управления образования, член;
Попов Д. Д., начальник управления культуры, член;
Сибиряков М. Г. — главный агроном УСХ, член;
Макарова М. Н. — главный специалист УСХ, член;
Макарова А. Н. — главный экономист УСХ.

3. Улусной комиссии и главам наслегов в срок до 12 ноября организовать учет доходов населения улуса о реализации сельскохозяйственной продукции и подвести итоги работы агропромышленного комплекса улуса за 10 месяцев сего года.

4. Главам наслегов в срок до 20 ноября совместно с шефскими предприятиями и организациями провести в наслегах Дни работника сельского хозяйства.

5. Контроль за исполнением данного распоряжения возложить на улусную организационную комиссию (Ядрихинский В. М.).

Глава муниципального образования И. АММОСОВ.

ОБЪЯВЛЕНИЯ

Срочно продается сотовый телефон. Цена 2500 руб. Обращаться по телефону: 42-556.

х х х

Начала работу служба “МТК-Такси”. Требуется водители на постоянную работу со своим автомобилем. Обращаться по телефонам: 42-000 и 42-065.

ПРОДАЕМ

Автомашину Зил-157 КД (“Крб”), бортовой, утепленный, в хорошем состоянии, на ходу, с двумя лесовозными роспусками и платформой, запасными частями. Возможен обмен на автомашину УАЗ любой модели. Обращаться по телефону: 41-432.

х х х

Персональный компьютер Pentium-3 с играми и компьютерным столом и стулом за 16 тыс. руб. Обращаться по телефону: 41-432.

“Горячая линия”

В региональном отделении Фонда социального страхования Российской Федерации по Республике Саха (Якутия) начинает функционировать информационная “горячая линия”. Позвонив по телефонам “горячей линии”, вы можете получить интересующую информацию по федеральному закону от 22.08.2004 г. № 122-ФЗ в части санаторно-курортного лечения граждан, имеющих право на получение государственной социальной помощи в виде набора социальных услуг, на “горячей линии” работают специалисты Регионального отделения. Телефоны “горячей линии” 32-01-96, 42-89-67 будут работать с 18 октября 2004 года с 9-00 ч. до 12-00 ч. и с 14-00 ч. до 17-00 ч. ежедневно, кроме субботы и воскресенья.

Зам. управляющего М.Е. Мироновская,
главный бухгалтер С.И. Феоктистова.

БИЛЛЭРИИЛЭР

Симментальской боруда атыр буһу уонна соторутааҕыта төрөөбүт эдэр ынаҕы мырыһинин экэ туттар сүөһүлэргэ атас-таһабыт эбэтэр атыһылыбыт. Билсэр телефон: 41-915 (үлэ чааһын кэнниттэн).

х х х

Үс тыһаҕас сүтүктэнибит:

1. Хара маһаас тыһы;
2. Үрүг, иһинэн кугас эбирдэх аттамыт оҕус;
3. Үрүг, моонһугар уонна кэнигэр кугастаах аттамыт оҕус.
Үлүөн кулгаахтарыгар розовой солко быһаах этилэр, баҕар, түһэн хаалбыт буолуохтарын сеп. Ким көрбүт Болтонгобо 25-516 телефонуга биллэриг.
Аттамыт тингэһэ оҕус турар. Билсэр телефон: 25-516.

Тапталлаах аҕабыт, эһэбит, Соловьев нэһилиэгин олохтооҕо, тыыл, үлэ ветерана

ЕГАСОВ Иван Тимофеевич

ыарахан ыарыттан өлбүтүн аймахтарыгар, билэр дьонугар иһитиннэрбит.

Оҕолоро, кийинтэ, күтүөттэрэ, сиэннэрэ.

Кутурданныр тиздэллэр:

— Тыыл, үлэ ветерана Иван Тимофеевич Егасов олохтон туорабытынан оҕолоругар, чугас дьонугар Соловьев нэһилиэгин кырдыаҕастарын сэбиэтэ.

— Иван Тимофеевич күн сириттэн барбытынан кыһыгар кийиһипитигэр Айталига Ивановаҕа, уолугар Илларион Ивановаҕа, кыра кыһыгар Туйра Ивановаҕа, сиэннэригэр, биһиргэ төрөөбүт балтыгар Анна Тимофеевнаҕа, кийинитигэр Екатерина Семеновнаҕа, күтүөтүгэр Николай Никодимовичка, чугас доҕотторугар, аймахтарыгар Никодим, Екатерина Гаврильевтар.

— Убайа Иван Тимофеевич олохтон туорабытынан Анна Тимофеевна Мордоскаяҕа Чурапчытаан табаарыстара Сивцевтар, Лобановтар, Дьяконовтар дьэ кэргэттэрэ.

Тапталлаах оҕобут, быраатым, Болугур нэһилиэгин олохтооҕо

МИХАЙЛОВ Еримей Николаевич

эдэр сааһыгар уһун ыарахан ыарыттан олохтон туорабытын диригиник курутуулан туран табаарыстарагар, билэр дьонугар иһитиннэрбит.

Аҕата, ийэтэ, убайа.

Кутурданныр тиздэллэр:

— Болугур нэһилиэгин олохтооҕо Еримей Николаевич Михайлов эдэр сааһыгар күн сириттэн барбытынан аҕатыгар Николай Григорьевичка, ийэтигэр Евдокия Ивановнаҕа, убайыгар, аймахтарыгар Болугур нэһилиэгин дьаһалтата, кырдыаҕастар сэбиэттэрэ.

— Үрүкү үлэһитигэр Михайлов Еримей Николаевич өлбүтүнэн аҕатыгар Николай Григорьевичка, ийэтигэр Евдокия Ивановнаҕа, убайыгар 33 №-дээх ГОУОБМУ коллектива.

— Еримей Николаевич олохтон туорабытынан аҕатыгар Николай Григорьевичка, ийэтигэр Евдокия Ивановнаҕа Мындаҕаайытаагы Сыннаалан киинин коллектива.

— Тапталлаах оҕото Еримей Николаевич өлбүтүнэн биһиргэ үлэлиир коллегабытыгар Евдокия Ивановнаҕа, кини дьэ кэргэнигэр Мындаҕаайытаагы “Ымы” детсад коллектива.

— Күндү бырааппыт, убайыт, аймахпыт Еримей Николаевич ыарахан ыарыттан күн сириттэн барбытынан ийэтигэр эдьийибиһигэр Евдокия Ивановнаҕа, аҕатыгар күтүөтүтүгэр Николай Григорьевичка, элээрэгэр Иван Еримеевичка, Григорий Алексеевичка, аймахтарыгар аһыгытын тэнтэ үлөстөн турар Саввин Николай Филиппович оҕолоро, кийинтэ-рэ, күтүөттэрэ, сиэннэрэ.

— Еримей Николаевич олохтон туорабытынан Кытаанахтан Захаровтар, Скрябиннар, эдьийиһит Мария Прокопьевна, Леонтьева Мотрена Семеновна.

— Тапталлаах оҕолоро Еримей өлбүтүнэн табаарыспытыгар аҕатыгар Михайлов Николай Григорьевичка, ийэтигэр Евдокия Ивановнаҕа, убайыгар, аймахтарыгар Чурапчытаан С. Е. Матвеев, И. А. Пинигин, Е. Е. Васильев.

— Еримей Николаевич ыалдыан өлбүтүнэн ийэтигэр педагогическай үлэ ветераныгар, “Ымы” уһуйаан эколог Евдокия Ивановна, аҕатыгар Николай Григорьевич Михайловтарга, убайыгар Альберт Николаевичка, чугас аймахтарыгар Мындаҕаайытаагы “Туорахаан”, Чурапчытаагы “Кэскил”, Сылантаагы “Сулусчаан” уһуйааннар, Амма орто оскуолатын коллективтара, улуустаагы үөрэх управлениета, үөрэх үлэһиттэрин профсоюзун комитеттэ.

— Биһиргэ үөрэммит табаарыспыт Еримей Николаевич эдэр сааһыгар ыарахан ыарыттан олохтон туорабытынан ийэтигэр Евдокия Ивановнаҕа, аҕатыгар Николай Григорьевичка, убайыгар, аймахтарыгар Чурапчы орто оскуолатын 1988 с. үөрэнэн бүтэрбиттэр.

Редактор Г.Г. ПОПОВ.
ААДЫРЫСПЫТ: 678670,
Чурапчы сэл., Карл Маркс уул., 26 “а”.
ТЕЛЕФОННАРЫТ:
редактор — 41-332, отделлар — 41-265.
E-mail: Osanaoloh@churap.sakha.ru

Тэрийэн таһаарааччылар: СР Правительствота, Чурапчы улууһун “Сага олох” редакционной-издательской холбоһук государственной учреждение. Маассабай информация средствдарын туһунан РФ Сокуоннарын тутуһуну контуруоллуур уонна регистрациялар РФ бачээккэ СР региональный управлениитыгар 2003 с. бэс ыйын 20 күнүгэр регистрацияламмыт нүмэрэ — ПИ №19-0423.

“Сага олох” редакционной-издательской холбоһук ГҮ. Офсетнай бачээт. Сахааһын №127, Тираж 2182. 25.10.2004 с. бачээккэ бэрилиинэ. Хайыт надизлэһэ үстэ: оптуорунуһука, чэллэргэ уонна субютаҕа тахсар.

Автор суругар этилэр санаа редакция позициятыгар мэлдьи сеп түбэһэр буолбатах. Сурукка ыйылар чакчылар кырдыктаахтарыгар эппэтиннэһи автор тус бэйэтэ сүгэр.